

Korzyści finansowe dla przedsiębiorców z tytułu zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2019-2023

Natalia Kędzierska

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: 190160@student.ue.wroc.pl

ORCID: [0009-0008-3526-3640](https://orcid.org/0009-0008-3526-3640)

© 2025 Natalia Kędzierska

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Kędzierska, N. (2025). Korzyści finansowe dla przedsiębiorców z tytułu zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2019-2023. W: M. Gasz, A. Koza, A. Politaj (red.), *Ekonomia i finanse* (s. 34-43). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: Niniejsze opracowanie porusza problematykę wsparcia finansowego zatrudnienia osób niepełnosprawnych w postaci refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami ze środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w Polsce w latach 2019-2023. Celem badania jest określenie zmian w zakresie i skali tego wsparcia w warunkach niestabilnej sytuacji makroekonomicznej oraz ocena jego atrakcyjności dla przedsiębiorców w kontekście dynamicznych zmian podstawowych czynników makroekonomicznych. Autorka skupiła się na analizie polskich przedsiębiorstw, które skorzystały z tej refundacji w latach 2019-2023. Wyniki badań wskazują, że wsparcie PFRON stanowiło atrakcyjny instrument w warunkach niestabilnego makrootoczenia, przyczyniając się do ograniczenia kosztów zatrudnienia. Jednocześnie zaobserwowano spadek liczby stanowisk objętych refundacją w ostatnich latach, co może wynikać z rosnących kosztów pracy oraz niepewności gospodarczej. Analiza potwierdziła istotną korelację między wysokością wsparcia a wskaźnikami makroekonomicznymi, co sugeruje dostosowanie mechanizmów finansowych do zmieniających się warunków rynkowych. Ponadto pracodawcy dzięki refundacji mają możliwość skorzystania z innych form wsparcia, w tym z dofinansowania do wynagrodzenia pracownika. W niniejszym opracowaniu autorka zastosowała metody badawcze obejmujące analizę porównawczą i statystyczną, metodę obserwacji, współczynnik korelacji Pearsona oraz metodę tabelaryczną i graficzną prezentację danych.

Słowa kluczowe: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, osoby z niepełnosprawnością, refundacja kosztów, wyposażenie stanowisk pracy, wsparcie finansowe przedsiębiorców

1. Wstęp

Rozwój zasobów ludzkich jako element rozwoju przedsiębiorstwa to proces, który wymaga zaangażowania znacznych środków na infrastrukturę, adaptację miejsca pracy oraz szkolenie pracowników. W obliczu pandemii COVID-19 oraz wzrostu inflacji takie inwestycje mogłyby stać się barierą dla rozwoju firm, gdyby nie mechanizmy wsparcia oferowane przez instytucje państwowe. Niniejsze opracowanie skupia się na analizie wpływu środków finansowych pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) wydatkowanych na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla nowego pracownika na finanse przedsiębiorstwa. Autorka przyjęła następującą hipotezę badawczą: refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osób z niepełnosprawnościami pozwala przedsiębiorcom ograniczyć koszty zatrudnienia i koszty inwestycyjne, stąd instrumenty te są szczególnie atrakcyjne w warunkach niestabilnego makrootoczenia.

Celem badań jest ustalenie zmian w zakresie i rozmiarach udzielanego przedsiębiorcom wsparcia finansowego ze środków PFRON w warunkach niestabilnego makrootoczenia. Zakres czasowy badań ustalono na lata 2019-2023. Autorka niniejszego opracowania w szczególności podjęła próbę identyfikacji zmian w zakresie zainteresowania ze strony przedsiębiorców zatrudnianiem i dofinansowaniem kosztów tworzenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Zakres podmiotowy obejmuje przedsiębiorców funkcjonujących w Polsce i korzystających z refundacji przyznanych z PFRON w latach 2019-2023. Badanie pozwala pogłębić wiedzę o stopniu i zakresie wsparcia finansowego przedsiębiorców ze środków PFRON. Dodatkowo podjęto analizę relacji między wysokością wsparcia a czynnikami makroekonomicznymi, takimi jak inflacja, minimalne i przeciętne wynagrodzenia. Zakres opracowania obejmuje analizę ilościową i jakościową danych dotyczących liczby stanowisk pracy utworzonych przy wsparciu finansowym oraz kwot refundacji. W celu weryfikacji hipotezy autorka zastosowała metody badawcze obejmujące analizę porównawczą i statystyczną, metodę obserwacji, współczynnik korelacji Pearsona oraz metodę tabelaryczną i graficzną prezentację danych.

2. Opis i charakterystyka problemu badawczego

Osoby z niepełnosprawnością są szczególną grupą pracowników na rynku pracy. Ich zatrudnienie wymaga dostosowania warunków pracy zarówno pod względem infrastruktury, jak i organizacji obowiązków. Mimo pozytywnych zmian w zakresie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych na przestrzeni lat – ich aktywność zawodowa nadal znacząco odbiega od aktywności zawodowej osób sprawnych. W 2023 r. współczynnik aktywności zawodowej osób sprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 84,6%, wskaźnik zatrudnienia 82,2%, a stopa bezrobocia 2,8%. Różnica między wskaźnikiem zatrudnienia osób sprawnych a niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wyniosła 49,9 pkt proc. a między stopą bezrobocia tych dwóch grup – 2,9 pkt proc. (Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, b.d.).

W związku z występującymi barierami zatrudnienia powstał system kwotowy, który ma na celu promowanie integracji osób z niepełnosprawnością poprzez zobowiązanie pracodawcy do zatrudnienia określonego odsetka osób z niepełnosprawnością (Koza, 2015; Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r.). Obowiązek taki ciąży na pracodawcach, którzy w poprzednim miesiącu zatrudniali co najmniej 25 osób w przeliczeniu na etaty i nie osiągnęli obowiązkowego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych (co do zasady jest to 6%). Z kolei zwolniony z wpłat może zostać przedsiębiorca, który osiąga w danym miesiącu zatrudnienie co najmniej 25 osób w przeliczeniu na etaty i poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi co najmniej 6% albo co najmniej 2% wśród ogólnego stanu zatrudnienia (PFRON, 2025). Skuteczność systemu kwotowego w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością wspiera zatrudnienie dotowane, czyli pomoc finansowa w postaci dotacji (Politaj i Koza, 2011). Przedsiębiorcy mogą więc liczyć na korzyści finansowe, zatrudniając osobę z niepełnosprawnością.

PFRON ustawowo jest zobowiązany do wsparcia pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami, gdyż dzięki nim realizowany jest proces inkluzji tych osób na rynku pracy. Ten rodzaj wsparcia obejmuje refundację kosztów zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy w związku z zatrudnieniem niepełnosprawnej osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy. O refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy może wystąpić pracodawca, który zobowiąże się do zatrudniania osoby z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością przez okres co najmniej 36 miesięcy oraz który prowadził uprzednio działalność przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na jej rodzaj. Ponadto warunkiem refundacji jest uzyskanie pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy (PIP). Maksymalna wysokość pomocy finansowej ze środków PFRON nie może przekraczać piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia (Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r., art. 20 pkt 2). Zwrotu kosztów dokonuje starosta na warunkach i w wysokości określonych umową zawartą z pracodawcą, z tym że zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przed dniem zawarcia umowy. Refundacja kosztów obejmuje udokumentowane koszty zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy wraz z niepodlegającymi odliczeniu podatkiem VAT i podatkiem akcyzowym (Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r., art. 26e). Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy uznawany jest jako pomoc *de minimis*, jest to pomoc małej wartości, która jest mniej formalna, nie wymaga zatwierdzenia przez Komisję Europejską i nie zakłóca konkurencji. Jest stosunkowo łatwa do uzyskania i bardziej elastyczna (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r.).

Pracodawca, który otrzymał refundację zwrotu kosztów zatrudnienia, może otrzymać również miesięczne dofinansowanie z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, które jest uzależnione od kilku czynników, chociażby stopnia niepełnosprawności pracownika. „Celem pomocy w formie miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń, określonym przez Komisję Europejską, nie ma być pełna refundacja kosztów płacy, ale zachęcenie do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami poprzez częściowy zwrot kosztów wiążących się z ich zatrudnianiem” – pisze w odpowiedzi na petycję pracodawców w sprawie wzrostu dofinansowania Andrzej

Łosiewicz, zastępca dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych (Dązbłaż, 2024).

Kluczowym problemem badawczym w niniejszym rozdziale jest ocena, czy środki przekazane na refundację kosztów były wystarczająco atrakcyjne dla pracodawców, aby podjąć się trudu zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w kontekście dynamicznych zmian gospodarczych.

Wprowadzenie mechanizmów wsparcia finansowego, takich jak zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami z PFRON, ma znaczenie dla zmniejszenia obciążeń finansowych pracodawców. Wsparcie to pozwala na ograniczenie ryzyka finansowego, zwiększenie elastyczności w zarządzaniu zasobami oraz poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw.

W latach 2019-2023 polska gospodarka doświadczyła wielu dynamicznych zmian, takich jak pandemia COVID-19, wzrost inflacji oraz rosnące koszty pracy. Pandemia wpłynęła na ograniczenie aktywności wielu przedsiębiorstw, co przyczyniło się do wzrostu bezrobocia i spadku inwestycji. Jednocześnie inflacja zwiększyła koszty utrzymania miejsc pracy, co dodatkowo obciążało budżety przedsiębiorstw. W takich warunkach wsparcie finansowe PFRON stało się instrumentem i szansą, umożliwiało stabilizację na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwiało przedsiębiorcom tworzenie stanowisk pracy pomimo niestabilnych warunków ekonomicznych i niepewnej przyszłości. Takie działania w zakresie wsparcia zatrudniania osób z niepełnosprawnościami jest szczególnie ważne w warunkach niestabilnego makrootoczenia, gdyż osoby z niepełnosprawnościami bez tego wsparcia są niekonkurencyjne na tym rynku i narażone w sposób szczególny na marginalizację z przyczyn ekonomicznych.

3. Prezentacja wyników badań

Przedstawione wyniki badań opierają się na analizie danych dotyczących refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami w latach 2019-2023 (tab. 1).

Tabela 1. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk dla osób z niepełnosprawnością ze środków PFRON w latach 2019-2023

Lata	Kwota ogółem (w zł)	Liczba stanowisk	Przeciętna kwota dofinansowania (w zł)	Liczba zatrudnionych osób	Przeciętna kwota na zatrudnionego (w zł)
2019	24 397 452	608	40 127,39	612	39 865,12
2020	23 122 685	504	45 878,34	506	45 697,01
2021	31 795 388	602	52 816,26	602	52 816,26
2022	27 547 571	467	58 988,37	470	58 611,85
2023	29 676 497	455	65 223,07	464	63957,97
Razem	136 539 593	2636	x	2 654	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie (BIP PFRON, b.d.).

Dane objęte analizą to całkowita kwota dofinansowania w poszczególnych latach, liczba stanowisk objętych refundacją, liczba osób zatrudnionych oraz obliczona na potrzeby rozdziału uśredniona roczna kwota dofinansowania i uśredniona roczna kwota na zatrudnionego.

W latach 2019-2023 całkowita kwota dofinansowania wyniosła 136,54 mln zł, co przełożyło się na utworzenie 2 636 stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością. Średnia roczna wartość wsparcia to około 27,3 mln zł, przy czym najwyższa wartość dofinansowania miała miejsce w 2021 roku (31,8 mln zł), była to o 30,32% wyższa kwota niż przed pandemią COVID-19 w 2019 roku, co z kolei mogło mieć wpływ na najniższą wartość przekazanych środków w 2020 roku (23,1 mln zł). Warto zauważyć, że w latach 2019 i 2021 liczba dofinansowanych stanowisk była relatywnie wysoka (608 i 602), natomiast w 2023 roku spadła do najniższego poziomu 455 stanowisk. Podobnie jak w przypadku liczby stanowisk liczba zatrudnionych osób wahała się w przedziale od 612 (2019 rok) do 464 (2023 rok). Łącznie w całym analizowanym okresie utworzono 2 636 stanowisk pracy, na których zatrudniono 2654 osoby. Oznacza to średnio 527 stanowisk oraz 531 zatrudnionych rocznie. W 2023 roku liczba stanowisk była o ponad 20% niższa niż średnia, co wskazuje na trend spadkowy w ostatnich latach, ten trend również jest zauważalny w liczbie zatrudnionych osób. Pomimo wykazanej tendencji spadkowej stanowisk pracy, na które otrzymano refundację, oraz osób na nich zatrudnionych z tabeli jasno wynika, że przeciętne kwoty wsparcia wzrastały. Przeciętna kwota dofinansowania systematycznie rosła, osiągając najwyższą wartość w 2023 roku (65 223,07 zł) co oznacza wzrost o 62,5% w stosunku do 2019 roku. Z kolei przeciętna kwota na zatrudnionego zwiększyła się z 39 865,12 zł do 63 957,97 zł co oznacza wzrost o 60,4%.

Aby móc ocenić atrakcyjność refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami jako instrumentu wsparcia przedsiębiorców, należy zobrazować sytuację gospodarczą w Polsce w latach 2019-2023. Na potrzeby charakterystyki stanu gospodarki polskiej w okresie objętym analizą przyjęto następujące miary: wskaźnik inflacji, przeciętne wynagrodzenie oraz minimalne wynagrodzenie (tab. 2).

Tabela 2. Przeciętne wynagrodzenie (w zł), minimalne wynagrodzenie (w zł) oraz wysokość inflacji (w %) w latach 2019-2023

Lata	Przeciętne wynagrodzenie (w zł)	Minimalne wynagrodzenie (w zł)	Inflacja (%)
2019	4 897,67	2250	2,3
2020	5 232,99	2600	3,4
2021	5 575,34	2800	5,1
2022	6 048,81	3010	14,4
2023	7 159,61	3600	11,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie (GUS, b.d.; PFRON, 2017).

Taki dobór tych miar determinowany był problemem i celem niniejszego opracowania w zakresie istotnego ich znaczenia dla analizy kosztów zatrudnienia oraz decyzji inwestycyjnych przedsiębiorców w warunkach niestabilnego makroekonomicznego otoczenia. Inflacja wpływa na koszty prowadzenia działalności gospodarczej, w tym na nakłady inwestycyjne oraz koszty operacyjne związane z zatrudnianiem pracowników. Analiza poziomu inflacji pozwala zatem określić, w jakim stopniu zmieniające się warunki gospodarcze mogły wpływać na zainteresowanie przedsiębiorców tego typu instrumentami w kontekście wysokich stóp oprocentowania kredytów i innych instrumentów finansowych. Przeciętne oraz minimalne wynagrodzenie również pełnią funkcję wskaźnika sytuacji na rynku pracy, kształtują bowiem też koszty pracy. Ponadto przeciętne wynagrodzenie ma bezpośredni wpływ na maksymalną wysokość pomocy finansowej PFRON, co jest jednym z podstawowych parametrów kwot finansowego wsparcia zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Z powyższych danych wynika, że warunki makrootoczenia były niestabilne. Wyżej wymienione wskaźniki opisujące sytuację makroekonomiczną w Polsce cechowały się co prawda trendem wzrostowym, jednak dynamika tych zmian uległa znaczącym wahaniom, szczególnie w latach 2021-2023, co jest istotne w kontekście wpływu otoczenia makroekonomicznego na mechanizmy wsparcia zatrudnienia, a także na sytuację przedsiębiorstw w okresie pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie.

Przeciętne wynagrodzenie wzrosło z 4 897,67 zł w 2019 roku do 7 159,61 zł w 2023 roku, co stanowi wzrost o 46,2% w ciągu pięciu lat. Minimalne wynagrodzenie wzrosło z 2 250 zł w 2019 roku do 3 600 zł w 2023 roku, co oznacza wzrost o 60%. Warto zauważyć, że podwyżki były szczególnie intensywne w latach 2020-2023, kiedy to wzrost minimalnej płacy był wyższy niż wzrost przeciętnego wynagrodzenia. Wskaźnik inflacji wzrósł z 2,3% w 2019 roku do 14,4% w 2022 roku, po czym spadł do 11,5% w 2023 roku. W latach 2019-2020 inflacja pozostawała stosunkowo niska, ale od 2021 roku zaczęła gwałtownie rosnąć. W warunkach wysokiej inflacji realna wartość dofinansowania może ulegać erozji, a jednocześnie rosnące ceny dóbr i usług mogą zwiększać zapotrzebowanie na zewnętrzne wsparcie finansowe, takie jak refundacja kosztów wyposażenia stanowisk pracy. W celu ustalenia adekwatności wysokości dofinansowań na wyposażenie pracy w warunkach niestabilnego makrootoczenia oraz jego wpływu na kwotę wsparcia przeprowadzono analizę współzależności pomiędzy inflacją, przeciętnym wynagrodzeniem, minimalnym wynagrodzeniem, przeciętną kwotą dofinansowania i przeciętną kwotą na zatrudnionego.

Wykorzystano współczynnik korelacji Pearsona według poniższej formuły:

$$r_{xy} = \frac{C(X, Y)}{S_x S_y}.$$

Na potrzeby opracowania przyjmuje się poniższe założenia:

1. $r_{xy} = 0$ oznacza brak korelacji liniowej.
2. $r_{xy} = 1$ lub $r_{xy} = -1$ między zmiennymi X i Y zachodzi liniowa zależność funkcyjna.

3. $r_{xy} > 0$ oznacza korelację dodatnią, wówczas wzrostowi wartości jednej cechy towarzyszy wzrost wartości drugiej cechy,

$r_{xy} < 0$ oznacza korelację ujemną, wówczas wzrostowi wartości jednej cechy towarzyszy spadek wartości drugiej cechy.

4. Znak współczynnika korelacji informuje o kierunku zależności.

5. Wartość bezwzględna ze współczynnika korelacji informuje o sile zależności.

6. Jeżeli r_{xy} przyjmuje wartości z przedziału:

- $<0; 0,3>$, występuje współzależność nieznacząca,
- $<0,3; 0,5>$, występuje współzależność średnia,
- $<0,5; 0,7>$, występuje współzależność silna,
- $<0,7; 1,0>$, występuje współzależność bardzo silna.

Wyniki badań korelacji Pearsona prezentują się następująco (tab. 3):

Tabela 3. Korelacja Pearsona pomiędzy inflacją, przeciętnym i minimalnym wynagrodzeniem, przeciętną kwotą dofinansowania i przeciętną kwotą na zatrudnionego w latach 2019-2023

	Korelacja Pearsona
Korelacja między inflacją a przeciętnym wynagrodzeniem	0,79
Korelacja między przeciętnym a minimalnym wynagrodzeniem	0,99
Korelacja między przeciętnym wynagrodzeniem a przeciętną kwotą dofinansowania	0,96
Korelacja między przeciętnym wynagrodzeniem a przeciętną kwotą na zatrudnionego	0,95
Korelacja między inflacją a przeciętną kwotą dofinansowania	0,88
Korelacja między inflacją a przeciętną kwotą na zatrudnionego	0,88

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z tabeli 1 oraz tabeli 2.

Z badania korelacji wynika, że istnieją silne dodatnie korelacje między badanymi zmiennymi, co sugeruje istotne powiązania między mechanizmami wsparcia a zmiennymi makroekonomicznymi. Niemalże liniowa korelacja (0,99) występuje między przeciętnym a minimalnym wynagrodzeniem. Silne korelacje (0,96) i (0,95) występują między przeciętnym wynagrodzeniem a przeciętną kwotą dofinansowania oraz przeciętną kwotą na zatrudnionego. Oznacza to, że wzrost wynagrodzeń idzie w parze ze wzrostem dofinansowania. Podobnie wysokie korelacje występują między inflacją a kwotami wsparcia finansowego (0,88). Związek między inflacją a przeciętnym wynagrodzeniem (0,79) wskazuje na silną dodatnią zależność, podobnie w korelacji inflacji z minimalnym wynagrodzeniem (0,78), oznacza to, że wzrost inflacji w istotnym stopniu przekłada się na wzrost płac.

4. Wnioski z badań

Przeprowadzone badania wykazały, że wsparcie finansowe z PFRON odgrywało kluczową rolę w łagodzeniu skutków niestabilności makroekonomicznej w latach 2019-2023. Łączna kwota dofinansowania w tym okresie wyniosła 136,54 mln zł, co przełożyło się na utworzenie 2 636 stanowisk pracy i zatrudnienie 2 654 osób. Wyniki analizy wskazują, że mechanizm refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dostosowywał się do zmieniającego się otoczenia gospodarczego, choć w ostatnich latach widoczna była tendencja spadkowa w liczbie tworzonych miejsc pracy. Najwyższa wartość dofinansowania wystąpiła w roku 2021 (31,8 mln zł), co zbiega się z okresem największej niepewności gospodarczej wywołanej pandemią COVID-19. Wzrost wartości wsparcia w tym okresie o 30,32% względem roku 2019 potwierdza hipotezę, że przedsiębiorcy w warunkach kryzysowych częściej poszukują alternatywnych form finansowania zatrudnienia. Warto zauważyć, że w 2020 roku, czyli na początku pandemii, odnotowano najniższą wartość wsparcia (23,1 mln zł), co mogło wynikać z początkowej niepewności i ograniczenia działalności wielu przedsiębiorstw. Silne korelacje między inflacją, przeciętnym wynagrodzeniem oraz minimalnym wynagrodzeniem a wsparciem finansowym dowodzą, że dofinansowanie było odpowiedzią na zmieniające się warunki makroekonomiczne. Przeciętna kwota dofinansowania wzrosła o ponad 60%, co potwierdza korelacja na poziomie 0,96 – fundusz był gotów udzielić wsparcia na pokrycie coraz wyższych kosztów jednostkowych zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością. W związku z występującymi dodatnimi zależnościami można stwierdzić, że wysokość udzielanego wsparcia była adekwatna do warunków makrootoczenia. Pomimo rosnącej wartości dofinansowania, liczba stanowisk objętych refundacją systematycznie spadała z 608 w 2019 roku do 455 w 2023 roku. Podobny trend zaobserwowano w liczbie zatrudnionych osób, co sugeruje, że wzrost jednostkowych kosztów zatrudnienia nie był w pełni rekompensowany przez wyższe kwoty wsparcia. Może to wynikać chociażby z niższego zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami w warunkach wysokiej inflacji i niepewności gospodarczej. Wojna w Ukrainie, która pogłębił niestabilne warunki makrootoczenia mogła spowodować, że pracodawcy ograniczyli zatrudnienie ze względu na koszty zatrudnienia. Ważna jest też rola dofinansowania jako alternatywy dla tradycyjnych źródeł finansowania, takich jak kredyty. W warunkach wysokiej inflacji i rosnących stóp procentowych przedsiębiorcy skłaniali się ku bezzwrotnym formom wsparcia, które pozwalały ograniczyć ryzyko finansowe inwestycji. Refundacja PFRON nie tylko redukowała bezpośrednie koszty utworzenia stanowiska pracy, ale również zwiększała płynność finansową przedsiębiorstw – zakupione elementy wyposażenia stanowiska stawały się ich majątkiem trwałym. Część pracodawców korzysta z chęci, a niektórzy z przymusu zatrudniania osób z niepełnosprawnością, by uniknąć wpłat na PFRON. Korzystając z rozmaitych instrumentów wsparcia, np. zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy, pracodawcy łagodzą ten przymus. Odnoszą z tego bowiem wiele korzyści finansowych,

jak bezzwrotne środki pieniężne oraz stałe, comiesięczne wsparcie finansowe w postaci dofinansowań do wynagrodzeń.

Hipoteza badawcza została potwierdzona. Refundacja kosztów wyposażenia stanowisk pracy pozwalała przedsiębiorcom ograniczyć koszty inwestycyjne, co w warunkach niestabilnego otoczenia makroekonomicznego było istotnym czynnikiem wspierającym ich działalność.

Badania potwierdziły istotną rolę wsparcia finansowego z PFRON w łagodzeniu skutków niestabilności makroekonomicznej. Autorka dostrzega zasadność a nawet konieczność kontynuacji badań w kontekście efektywności wykorzystania środków oraz ich wpływu na trwałość miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami w dłuższej perspektywie czasowej.

Literatura

- BIP PFRON. (b.d.). *Budżet Funduszu*. Pobrano 4 stycznia 2025 z <https://bip.pfron.org.pl/pfron/budzet-funduszu>
- Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. (b.d.). *Rynek pracy*. Pobrano 24 stycznia 2026 z <https://archiwum.niepelnosprawni.gov.pl/p.80,rynek-pracy>
- Britannica. (b.d.). *Statistical quality control*. Pobrano 6 stycznia 2025 z <https://www.britannica.com/science/statistics/Residual-analysis#ref60723>
- Dązbłaż, B. (2024, 7 maja). *Większe dofinansowanie do pensji pracownika z niepełnosprawnością dobre, ale system do zmiany*. Prawo.pl. Pobrano 16 marca 2025 z <https://www.prawo.pl/kadry/dofinansowanie-do-wynagrodzen-osob-z-niepelnosprawnosciami,526794.html>
- Główny Urząd Statystyczny (GUS). (b.d.). *Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych od 1950 r.* Pobrano 6 stycznia 2025 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-roczne-wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych/>
- Koza, A. (2015). System kwotowy a zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Czechach i w Polsce. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (395), 178-189.
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). (b.d.). *Wpłaty obowiązkowe*. Pobrano 16 marca 2025 z <https://www.pfron.org.pl/pracodawcy/wpłaty-obowiązkowe/>
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). (2017, 18 sierpnia). *Przeciętne wynagrodzenie*. Pobrano 16 marca 2025 z <https://www.pfron.org.pl/pracodawcy/wpłaty-obowiązkowe/przecietne-wynagrodzenie/>
- Politaj, A. i Koza, A. (2011). Efektywność zatrudnienia dotowanego osób niepełnosprawnych w Polsce w latach 2007-2010. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, (168), 119-130.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1276 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 1997, Nr 123, poz. 776)
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 20 pkt 2 (Dz. U. 1998, Nr 162, poz. 1118)
- Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679)

Financial Benefits for Entrepreneurs from the Reimbursement of Workplace Equipment Costs for People with Disabilities (2019-2023)

Abstract: This study examines financial support mechanisms for the employment of individuals with disabilities, specifically the reimbursement of workstation adaptation costs, funded by the State Fund for Rehabilitation of Disabled Persons (PFRON) in Poland from 2019 to 2023. The objective is to evaluate the evolution of this financial instrument in response to macroeconomic volatility and to assess its attractiveness for businesses amid dynamic shifts in key economic indicators. The research focuses on Polish enterprises that leveraged this reimbursement mechanism during the analysed period. Findings indicate that PFRON subsidies served as a valuable financial tool for mitigating employment costs in an unstable macroeconomic environment. However, a downward trend in the number of subsidised workstations has been observed in recent years, potentially driven by escalating labour costs and heightened economic uncertainty. The study confirms a strong correlation between the level of financial support and macroeconomic variables, suggesting that the funding mechanism exhibits a degree of adaptability to market fluctuations. Moreover, employers utilising reimbursement schemes also gained access to complementary forms of financial aid, including wage subsidies for employees with disabilities.

Keywords: State Fund for the Rehabilitation of Disabled Persons, people with disabilities, cost reimbursement, workplace equipment, financial support for businesses